

โครงการสัมมนาทางวิชาการสาขางานเศรษฐกิจ ประจำปี 2560

1. หลักการและเหตุผล

นับตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504-2509) โครงสร้างการผลิตของไทยได้เปลี่ยนผ่านจากภาคเกษตรไปสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น (สัดส่วนของภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการในปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2504 ที่ระดับร้อยละ 33.0 19.4 และ 47.6 เป็นร้อยละ 8.3 33.0 และ 58.7 ในปีสิ้นสุดของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2559 ตามลำดับ) โดยภาคอุตสาหกรรมได้มีการสั่งสมองค์ความรู้และเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีการพัฒนาจากอุตสาหกรรมขั้นปฐมมาเป็นอุตสาหกรรมพื้นฐาน (Supporting Industry) และอุตสาหกรรมที่มีเทคโนโลยีสูงขึ้นภายใต้เครือข่ายของบริษัทแม่ในต่างประเทศและของนักลงทุนไทยที่มีสัดส่วนสูงขึ้น ทำให้ปัจจุบันประเทศไทยเป็นประเทศรายได้ปานกลางขั้นสูง ขณะเดียวกันก็มีการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรไปยังภาคอุตสาหกรรมและบริการที่มีประสิทธิภาพการผลิตสูงกว่า ทำให้ผลิตภาพแรงงานในระยะที่ผ่านมายังเพิ่มในระดับที่ดี แต่การชะลอตัวของกำลังแรงงานและการเพิ่มผลิตภาพการผลิตของกำลังแรงงานเป็นไปอย่างล่าช้า ประกอบกับผลิตภาพการผลิตของปัจจัยการผลิตรวม (Total Factor Productivity : TFP) ที่ลดลงทำให้ความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศในระยะหลังลดลง สะท้อนมาที่ปริมาณการส่งออกรวมที่ขยายตัวช้าลงส่งผลให้การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ขยายตัวเฉลี่ยเพียงร้อยละ 3.4 ต่ำกว่าศักยภาพของประเทศที่ควรจะเป็น แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) จึงได้กำหนดแนวทางการพัฒนาในการยกระดับศักยภาพการแข่งขันและการหลุดพ้นกับดักรายได้ปานกลางสู่รายได้สูงโดยการปรับโครงสร้างการผลิตของประเทศและมุ่งสร้างอุตสาหกรรมใหม่ผสมผสานกับแนวโน้มบริบทโลกในอนาคต เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้สูงขึ้น ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาความสัมพันธ์ของการผลิตและการกระจายตัวของสินค้าและบริการของระบบเศรษฐกิจไทย เพื่อการวิเคราะห์ในเชิงลึกเพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายที่เหมาะสม

สาขางานเศรษฐกิจจึงได้มอบหมายให้ทำการศึกษาความเชื่อมโยงเศรษฐกิจ ทั้งความเชื่อมโยงการผลิตและการกระจายผลผลิต ศึกษาตำแหน่งของภาคการผลิตของไทยในห่วงโซ่การผลิตของโลก ศึกษาและจำลองโครงสร้างการผลิตใหม่ที่ผนวกอุตสาหกรรมเป้าหมายใน New S-Curve และทำการวัดผลและประเมินของการจำลองดังกล่าว โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบจำลองปัจจัยการผลิตและผลผลิต (Input Output Analytical Technique) ทั้งมิติในประเทศ (Single Country) และมิติของนานาชาติ (International) นอกจากนี้ ยังทำการวิเคราะห์แบบพลวัต (Dynamic Input Output) เพื่อให้ผลการวิเคราะห์ครอบคลุมช่วงเวลาและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตได้อย่างเหมาะสม นำผลการวิเคราะห์จัดทำเป็นข้อเสนอแนะในการปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อให้บรรลุเป้าหมายข้างต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์โครงการ

- 2.1 เพื่อการศึกษาวิเคราะห์ระบบการผลิตของไทย ความเชื่อมโยงการผลิต วิเคราะห์สายป่านความเชื่อมโยงนำเสนอแนะเป็นแนวทางการปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและกระจายความเป็นธรรมต่อเจ้าของปัจจัยการผลิต

- 2.2 เพื่อการศึกษาวิจัยเศรษฐกิจของไทยในเชิงลึกเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก ศึกษาผลกระทบต่อนโยบายกีดกันการค้ายุคใหม่ นำเสนอแนะเป็นแนวทางในการตั้งรับและวางตำแหน่งการผลิตของไทยเพื่อสร้างความได้เปรียบในห่วงโซ่การผลิตของโลก
- 2.3 เพื่อการศึกษาวิจัยความเป็นไปได้ในการปรับโครงสร้างการผลิตของไทยโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นตัวขับเคลื่อน (Thailand 4.0) ตามแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve) เพื่อให้ประเทศไทยก้าวเข้าสู่ประเทศรายได้สูง